

มหาวิทยาลัยสยาม
Siam University

๑๑๓ – ๑๐๘

การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร

Version: 1 : 2553

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป >> <http://elearning.siam.edu>

การพูด

อ. สุภารัตน์ ศุภภัควีรจจา

เนื้อหาสำคัญ

ความหมายของการพูด

ลักษณะสำคัญของการพูด

องค์ประกอบของการพูด

จุดมุ่งหมายของการพูด

ประเภทของการพูด

ลักษณะของการพูดต่อหน้าที่ชุมนุมชน

เนื้อหาสำคัญ

ลักษณะผู้พูดที่ดี

การเตรียมการพูด

มารยาทที่ดีของการพูดในที่ประชุมชน

การประเมินผลการพูด

ขั้นตอนการพูดในที่ประชุมชน

ความหมายของการพูด

การพูด คือ

- การเปล่งเสียงออกมาเป็นถ้อยคำ
- การพูดเป็นการสื่อความหมาย โดยใช้

เสียงและภาษาท่าทางเพื่อถ่ายทอด

ความรู้สึก ความรู้ ความคิด ฯลฯ

ของผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร

ลักษณะสำคัญของการพูด

- ใช้ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษาประกอบกัน
- เป็นกระบวนการสื่อสารที่สัมพันธ์กับการฟัง
- เป็นการสื่อสารสองทางต้องมีทั้งผู้พูดและผู้ฟัง

ลักษณะสำคัญของการพูด

- ความสามารถในการพูดแบ่งเป็น ๓ ชั้น
คือ พูดได้ พูดเป็น และพูดดี/พูดเก่ง
- การพูดเป็นความสามารถเฉพาะบุคคลที่เกิดจากการเรียนรู้ สามารถฝึกฝนและพัฒนาให้ดีขึ้นได้
ซึ่งแต่ละคนอาจใช้เวลาฝึกฝนไม่เท่ากัน

สำคัญของการพูด

การพูดมีความสำคัญ

ต่อบุคคล

ต่อสังคม

ต่อประเทศ

องค์ประกอบของการพูด

ผู้พูด + สาร + เสียง/สื่ออื่นๆ + ผู้ฟัง + ผลการสื่อสาร

องค์ประกอบของการพูด

๑. ผู้พูด

๒. ผู้ฟัง

๓. เนื้อหาสาระที่พูด

๔. สื่อ- เครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสาร

๕. จุดมุ่งหมายหรือผลที่เกิดจากการพูด

จุดมุ่งหมายของการพูด

๑. การพูดเพื่อให้ความรู้
การเล่าเรื่องราวต่างๆ การอธิบาย การสาธิต
๒. การพูดเพื่อให้ความบันเทิง
๓. การพูดเพื่อจรรโลงใจ เพื่อให้ได้คติชีวิต
๔. การพูดเพื่อชักจูงใจหรือโน้มน้าวใจ

ประเภทของการพูด

การพูดแบบไม่เป็นทางการ

การพูดแบบเป็นทางการ

ลักษณะของการพูดต่อหน้าที่ชุมนุมชน

๑. การพูดแบบกะทันหัน
๒. การพูดแบบท่องจำ
๓. การพูดแบบอ่านจากต้นฉบับ
๔. การพูดแบบเตรียมตัวล่วงหน้า

ลักษณะผู้พูดที่ดี

๑. ผู้พูดต้องเตรียมการพูดมาอย่างดี
๒. ผู้พูดต้องมีความสามารถในการสื่อสาร
๓. ผู้พูดต้องหมั่นฝึกซ้อมให้ชำนาญ
๔. ผู้พูดควรมีความมั่นใจและมีปฏิภาณ
ไหวพริบดี

การเตรียมการพูด

๑. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการพูด

๒. การเลือกเรื่องที่จะพูด

- เลือกเรื่องที่ผู้พูดสนใจและมีความรู้ดี
- เลือกเรื่องที่ผู้ฟังสนใจ เหมาะสมกับ
วัยความรู้ของผู้ฟัง
- เลือกเรื่องที่มีขอบเขตจำกัดและเหมาะสมกับ
เวลาและกาลเทศะ

การเตรียมการพูด

๓. การวางโครงเรื่อง
๔. การค้นคว้ารวบรวมข้อมูล
๕. การเรียบเรียงเนื้อหา
๖. การฝึกซ้อม

การฟังคำบรรยาย

๗. ปรับปรุงบุคลิกภาพในด้านต่างๆ

๗.๑ การแต่งกาย

๗.๒ การเดิน-การยืน-การนั่ง

๗.๓ การแสดงสีหน้า- การใช้เสียง

๗.๔ การแสดงท่าทาง

๗.๕ การใช้สายตา

๗.๖ การใช้ไมโครโฟน

๗.๗ การใช้ภาษา-การออกเสียง

มารยาทที่ดีของการพูดในที่ประชุมชน

- การแต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ
- ใช้คำพูดสุภาพเรียบร้อยนุ่มนวล
ไม่ใช้อารมณ์
- ไม่กล่าววาจาเสียดแทง
- ไม่พูดอวดตนข่มผู้อื่น (ไม่พูดเรื่องส่วนตัว)
- ไม่ผูกขาดการสนทนาเพียงผู้เดียว
- ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- ไม่พูดแทรกขณะที่ผู้อื่นกำลังพูดอยู่

มารยาทที่ดีของการพูดในที่ประชุมชน

- หากนำคำพูดของผู้อื่นมาอ้าง/กล่าวถึง ผู้พูดต้องเอ่ยชื่อคนผู้นั้นด้วย
- ผู้พูดจะต้องไม่พูดสิ่งที่เป็นการทำลายความน่าเชื่อถือของตนเอง
- ผู้พูดต้องพูดตามหัวข้อที่กำหนดและรักษาเวลาอย่างเคร่งครัด

การประเมินผลการพูด

เพื่อนำไปปรับปรุงการพูดให้ดียิ่งขึ้น

มี ๒ ระยะ

๑. ระหว่างที่กำลังพูด

ผู้พูดใช้สายตาสังเกตพฤติกรรมของผู้ฟัง

๒. เมื่อพูดจบแล้ว

ผู้พูดใช้สายตาสังเกตพฤติกรรมปฏิกิริยาตอบสนอง
ของผู้ฟังหรือใช้แบบสอบถาม

ปัญหาการพูดที่พบเป็นประจำ

- การใช้สำเนียงและจังหวะการพูด
- การใช้ภาษา
- เรื่อง-เนื้อหาที่พูด
- วิธีการพูด
- ท่าทางการพูด

หลักการพูดเนื่องในโอกาสต่างๆ

๑. การกล่าวทักทายผู้ฟัง

- สวัสดี / เรียน / กราบเรียน
- เรียกตำแหน่งแทนการใช้ “กราบเรียน”

๒. การกล่าวแนะนำตนเอง

๓. การกล่าวอวยพร

- ขอให้...
- ขออำนวยการให้...
- ขออำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ดลบันดาลให้.....

ขั้นตอนการพูดในที่ประชุมชน

๑. ทักทายผู้ฟัง

๒. แนะนำตนเอง (กรณีไม่มีผู้ดำเนินรายการ)

๓. กล่าวนำก่อนเข้าเรื่องที่ต้องการพูด

๔. พูดเนื้อหาที่เตรียมมาให้ตามโครงเรื่องที่วางไว้ เนื้อเรื่องจะไม่วกวน และพูดต่อเนื่องเป็นลำดับ คนฟังจะไม่สับสน

๕. ระหว่างที่พูดควรใช้สายตา น้ำเสียงและท่าทางประกอบการพูดที่เหมาะสม

๖. เมื่อพูดจบแล้วควรกล่าวสรุปจบ กล่าวทิ้งท้ายและกล่าวสวัสดิ์/ขอบคุณผู้ฟังก่อนที่จะยุติการพูด

ไม่ควรจบการพูดด้วยคำพูดเหล่านี้

- เวลาหมดพอดี พอแค่นี้
- ที่เตรียมมาเนื้อหาหมดพอดี ไม่รู้ว่าจะพูดอะไรต่อดี พอแค่นี้
- ขอขอบคุณที่อดทนฟัง หวังว่าคงจะได้อะไรกลับไปบ้าง
- ท้ายที่สุดคงต้องขออภัยหากพูดอะไรผิดพลาดไป
หวังว่าผู้ฟังจะให้ภัย
- ในท้ายที่สุดนี้ต้องขอขอบคุณทุกท่านที่อุตส่าห์ตั้งใจฟังตั้งแต่
ต้นจนจบ

เมื่อพูดจบแล้วผู้พูดจะต้องประเมินผลการพูด
ของตนเอง
เพื่อนำไปปรับปรุงวิธีการพูดของตนเอง
ให้ดียิ่งขึ้น

ตัวอย่าง ๑

ตัวอย่าง ๒

ตัวอย่าง ๓

คำถามท้ายบท

แหล่งอ้างอิง

คณาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ภาษาไทย ๑.

พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,๒๕๓๘.คณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะ
ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

การใช้ภาษาไทย๑. พิมพ์ครั้งที่๔ .กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕.

_____ . การใช้ภาษาไทย ๒. พิมพ์ครั้งที่๓. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๒.

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (บรรณาธิการ). ภาษากับการสื่อสาร. นครปฐม :
มหาวิทยาลัยศิลปากร , ๒๕๔๓.

บรรเทา กิตติศักดิ์ (บรรณาธิการ). ภาษาเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ , ๒๕๔๒.

ผอบ โปษกฤษณะ. ลักษณะสำคัญของภาษาไทย การเขียน-การ
อ่าน-การพูด-การฟังและราชาศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ ๖.
กรุงเทพฯ: รวมสาส์น, ๒๕๔๑.

ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. ภาษากับ
การสื่อสาร. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร. ๒๕๔๐. เป็นต้น